

LIFE IP

NATUREMAN

Landmanden som naturforvalter

Jørgen Bidstrup
Projektleder
Naturstyrelsen

Græsning eller biomassehøst?

Tabel 8.1. Påvirkning af høslæt og græsning på næringstilstand, vegetationsstruktur mv. (efter Croft & Jefferson 1999³).

	Høslæt	Græsning
Fjernelse af biomasse	Ja	Ja
Vedligeholdelse af lav næringstilstand i jordbunden eller fjernelse af næringsstoffer, se endvidere kapitel 7	Ja – i forhold til græsning fjernes fem til ti gange så store mængder, når høet bjærges og fjernes	Ja, men ca. 90 % af næringsstofferne recirkulerer gennem husdyrenes gødning
Skabelse af bar jord og åbninger med helt lav vegetation til spirebede og småhabitater til særlige flora- og faunaelementer	Nej	Ja, færdselsstier, sølepladser, tråd mm.
Selektion gennem fjernelse eller undgåelse af særlige arter	Nej	Ja, se kapitel 4
Skabelse af varieret strukturmosaik i vegetationen fra næsten urørte områder, tuer, plæner og bar jord	Nej	Ja, meget lav eller høj belægning over en langstrakt græsningssæson vil dog udviske dette præg
Selektion af blomster- og frøstande	Nej, frø fjernes eller efterlades i store mængder alt efter slættidspunkt og tidspunkt for artens frømodning	Ja, afhængig af dyreart, belægning og græsningssæson
Gradvis og pletvis fjernelse af biomasse over tid	Nej, sker pludseligt og ensartet over hele fladen	Ja
Skabelse af tæt, måtteagtig grønsvær	Forekommer ved hyppig, tæt slåning	Forekommer på de plæner, der græsses tæt

Tabel 7.1. Fraførsel af næringsstoffer ved græsning og slæt gennem en 4-årig periode på engarealer. Både ved tidligt og sent slæt blev der foretaget slæt 2 gange om året (efter Nielsen m.fl. 2003¹¹).

Kg/ha/år	Græsning	Tidligt slæt (ca. 10. juni)	Sent slæt (ca. 15. juli)
N	9	103	90
P	2	13	11
K	1	29	22

Fjernelse af næringsstoffer

Kg/ha	2014	2015	2016	Gens.
N	93,8	66,8	77,8	79,5
P	12,3	8,7	12,2	11,1
Tørstof	6.000	4.300	4.500	4.900
Overskud kr/ha	3.000	650	1.000	1.500

Hvor langt skal vi ned?

Hvor lang tid tager det?

Nye overdrev på Naturstyrelsen Fyns arealer

Jordbundens næringsstofindhold

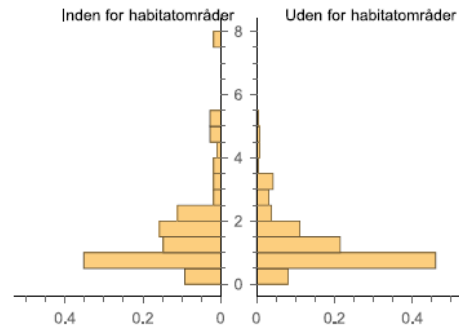
Flere undersøgelser viser, at lave fosfortal er en forudsætning for, at tidligere dyrkede jorde kan omdannes til artsrige overdrev [3,10,11,12]. Alle vore undersøgte lokaliteter, der enten har været opdyrket eller tilplantet med nåletræer, har et relativt lavt fosfortal indenfor intervallet på <0,5-2,8 mgP/100g tørvægt. Vores undersøgelser viser, at indenfor dette interval har jordbundens fosforind-

Tabel 1. Type, alder, jordbundsforhold, strukturindeks, artsindeks, antal problemarter og stjernearter i c aler. Alder er beregnet ud fra kortlægningen i 2016. KO=kalkoverdrev, SO= surt overdrev, O=overdrev

StedNavn	Type	Alder i 2016	Tørstof	pH	P-tal	Ellenberg N	Strukturindeks
Fyns Hoved 1	KO	22	78	6	1,2	4,1	0,74
Fyns Hoved 2	KO	36	72	6	0,5	3,5	0,94
Fyns Hoved 3	KO	31	77	8	0,5	4,1	0,82
Fyns Hoved 4	KO	11	79	7	0,5	4,0	0,92
Bobakker 1	KO	22	78	8	1,5	3,8	0,95
Bobakker 2	KO	25	79	7	0,5	4,8	0,81
Bobakker 3	KO	22	78	8	1	4,1	0,79
Bobakker 4	KO	22	84	8	1	3,7	0,79
Bobakker 5	KO	22	74	5	1	3,9	0,76
Bobakker 6	KO	41	81	8	0,5	4,1	0,74
Bobakker 7	KO	22	80	8	0,5	4,0	0,74
Bobakker 8	KO	22	83	8	0,7	3,8	0,79
Bobakker 9	KO	22	81	6	1,4	4,0	0,71
Sydfynske Øhav 1	KO	20	-	-	-	4,2	0,64
Sydfynske Øhav 2	KO	46	77	5	2	4,8	0,76
Sydfynske Øhav 3	KO	18	81	6	0,7	3,8	0,80
Sydfynske Øhav 4	KO	20	-	-	-	4,3	0,69
Sydfynske Øhav 5	M	12	83	6	1,1	4,2	0,78
Svanninge 1	O	14	86	4	0,5	3,5	0,78
Svanninge 2	SO	11	63	3	2,8	3,6	0,80
Svanninge 3	SO	29	87	5	0,5	3,9	0,78
Svanninge 4	SO	32	86	4	0,5	2,9	0,77
Rødme 1	SO	62	79	5	1,1	4,6	0,71
Sollerup 1	M	19	81	6	0,5	5,0	0,65
Sollerup 2	M	22	86	5	0,6	4,3	0,65

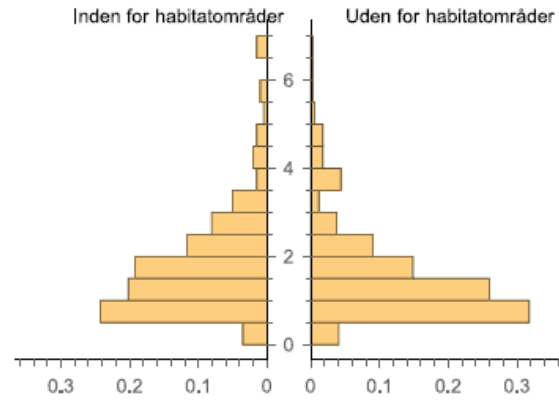
NOVANA data

Plantetilgængeligt fosfor i jorden på kalkoverdrev

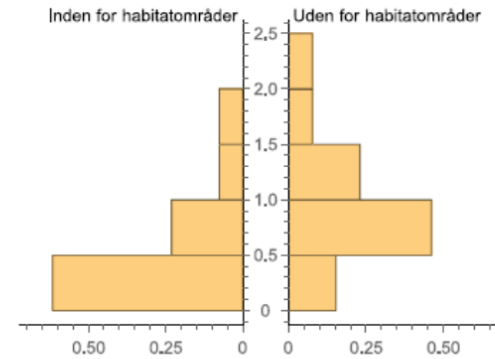
Figur 6210.3.6a Plantetilgængeligt fosfor i jorden på kalkoverdrev inden for - og uden for habitatområderne i perioden 2011-2015.

Plantetilgængeligt fosfor i jorden på surt overdrev

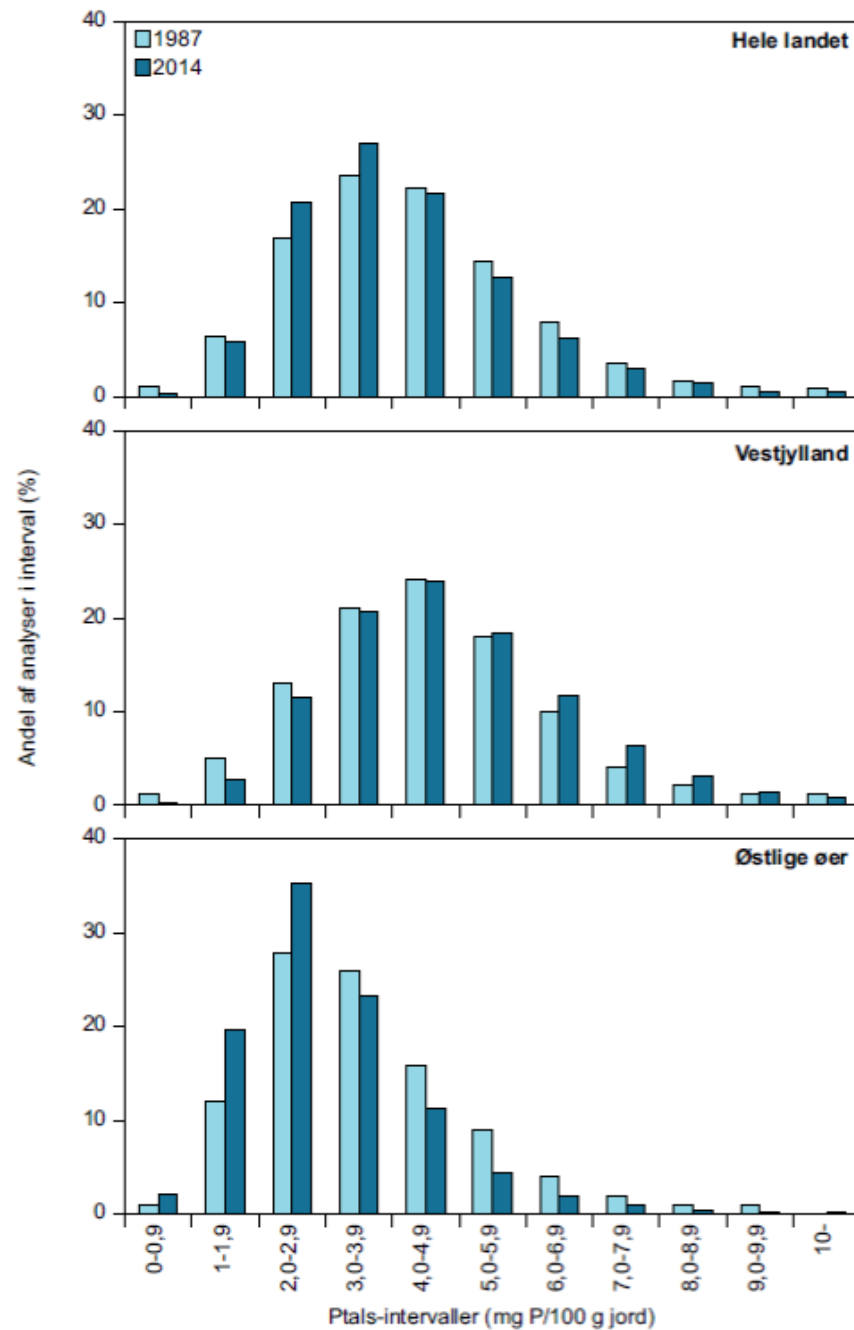
Figur 6230.3.6a Plantetilgængeligt fosfor i jorden på surt overdrev inden for - og uden for habitatområderne i perioden 2011-2015.

Plantetilgængeligt fosfor i jorden på tørt kalksandsoverdrev

Figur 6120.4.7a Plantetilgængeligt fosfor i jorden på tørt kalksandsoverdrev inden for - og uden for habitatområderne i perioden 2011-2015.

Figur 3.4. Øverste figur viser fordelingen af fosfortal i 1987 og 2014 for hele landet, midterste figur viser fordelingen for Vestjylland og nederste figur fordelingen for de østlige øer. Data for disse figurer stammer fra landmændenes jordbundsanalyser de pågældende år. Data er løbende blevet publiceret i "Oversigt over Landsforsøg", udgivet af SEGES. For dette arbejde er det samlede datasæt er stillet til rådighed af Leif Knudsen, SEGES. Repræsentativiteten af data har formentlig ændret sig gennem tiden, da der generelt analyseres færre jordprøver i dag end der gjorde før i tiden. Østlige øer omfatter Sjælland, Lolland, Falster og nærtliggende mindre øer.

Hvad er tidshorisonten?

